

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 27.2.2023
COM(2023) 96 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. januarja 2005 o statistiki Skupnosti glede plačilne bilance, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb

1. UVOD

Glavni cilj Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti glede plačilne bilance, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb¹ je določiti skupna pravila in standarde kakovosti za statistiko EU, ki se redno pripravlja na teh treh področjih.

V skladu s členom 12 mora Komisija prvo poročilo o izvajanju Uredbe Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti do 28. februarja 2018, nato pa vsakih pet let. V tem poročilu mora zlasti:

- (1) oceniti kakovost podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah;
- (2) oceniti koristi takih statističnih informacij za EU, države članice, ponudnike in uporabnike glede na stroške;
- (3) navesti področja za izboljšave in vse potrebne spremembe glede na rezultate ocene.

V tem poročilu so proučeni najpomembnejši vidiki izvajanja Uredbe (ES) št. 184/2005 v državah članicah in ukrepi, ki jih je Komisija sprejela za zagotovitev visokokakovostne evropske statistike plačilne bilance, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb.

2. IZVEDBENI UKREPI

Od sprejetja Uredbe (ES) št. 184/2005 je Komisija sprejela naslednje pravne akte:

- (1) Uredbo Komisije (ES) št. 601/2006²,
- (2) Uredbo Komisije (ES) št. 602/2006³,
- (3) Uredbo Komisije (ES) št. 1055/2008⁴,
- (4) Uredbo Komisije (ES) št. 707/2009⁵,
- (5) Uredbo Komisije (EU) št. 555/2012⁶,
- (6) Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/505⁷.

¹ UL L 35, 8.2.2005, str. 23.

² Uredba Komisije (ES) št. 601/2006 z dne 18. aprila 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta glede oblike in postopka prenosa podatkov (UL L 106, 19.4.2006, str. 7).

³ Uredba Komisije (ES) št. 602/2006 z dne 18. aprila 2006 o prilagoditvi Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta s posodobitvijo zahtev za podatke (UL L 106, 19.4.2006, str. 10).

⁴ Uredba Komisije (ES) št. 1055/2008 z dne 27. oktobra 2008 o izvajanju Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta glede meril in poročil o kakovosti statistike plačilne bilance (UL L 283, 28.10.2008, str. 3).

⁵ Uredba Komisije (ES) št. 707/2009 z dne 5. avgusta 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti glede plačilne bilance, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb v zvezi s posodobitvijo zahtev za podatke (UL L 204, 6.8.2009, str. 3).

⁶ Uredba Komisije (EU) št. 555/2012 z dne 22. junija 2012 o spremembi Uredbe (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti glede plačilne bilance, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb v zvezi s posodobitvijo zahtev za podatke in opredelitev (UL L 166, 27.6.2012, str. 22).

⁷ Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/505 z dne 19. decembra 2018 o spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 184/2005 Evropskega parlamenta in Sveta glede ravni geografske razčlenitve (UL L 85, 27.3.2019, str. 1).

Z Uredbo (EU) 2016/1013 Evropskega parlamenta in Sveta⁸ o spremembi Uredbe (ES) št. 184/2005 je bila navedena uredba usklajena s členoma 290 in 291 PDEU, tako da so bila izvedbena pooblastila, ki so bila z navedeno uredbo podeljena Komisiji, nadomeščena s pooblastili za sprejemanje delegiranih in izvedbenih aktov.

Zgoraj navedeni pravni akti določajo zahtevano obliko in postopek za predložitev podatkov držav članic Eurostatu, posodobitev zahtev za podatke ter časovni raspored in merila kakovosti nacionalnih poročil o kakovosti. Poleg tega šesta izdaja priročnika za plačilno bilanco in stanje mednarodnih naložb (BPM6) Mednarodnega denarnega sklada (MDS), objavljena leta 2009, določa pojmovni okvir, ki ga morajo države članice MDS uporabiti, kadar zbirajo statistične podatke o plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb. Določa tudi enotne opredelitve in razvrstitve za vzpostavitev skupne podlage za zbiranje in urejanje podatkov o zunanjem razvoju ter za lažjo primerljivost podatkov med državami. Na evropski ravni so zahteve, ki jih mora izpolnjevati statistika plačilne bilance, določene v Uredbi Komisije (ES) št. 555/2012 o spremembi Uredbe (ES) št. 184/2005.

3. ZADEVNI GLAVNI PODATKOVNI NIZI

Statistika plačilne bilance zagotavlja izčrpne informacije o transakcijah med gospodarstvom poročevalcem in ostalim svetom. Uredba (ES) št. 184/2005 se nanaša na zbiranje naslednjih petih podatkovnih nizov:

- mesečne statistike plačilne bilance,
- četrtletne statistike plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb,
- letne statistike mednarodne trgovine s storitvami,
- transakcij z neposrednimi tujimi naložbami (vključno z dohodki),
- stanj neposrednih tujih naložb.

Eurostat zbira podatke držav članic za vsakega od navedenih podatkovnih nizov in jih uporablja za pripravo agregatov EU, ki se skupaj s podatki posameznih držav članic objavijo v spletni referenčni podatkovni zbirki Eurostata.

Podatki o mesečni plačilni bilanci in prvi četrtletni kazalniki napredka plačilne bilance, ki temeljijo na mesečnih ocenah, so na voljo sedem tednov po koncu referenčnega obdobja. Prve ocene četrtletnih plačilnih bilanc / stanja mednarodnih naložb so na voljo 14 tednov po koncu referenčnega obdobja. Četrtletna plačilna bilanca vključuje precej širši nabor informacij kot mesečne ocene napredka in je tudi podrobneje predstavljena. S hkratnim in doslednim zbiranjem finančnega računa v plačilni bilanci, dohodkov iz naložb in stanja mednarodnih naložb se na finančni strani krepi kakovost četrtletnih ocen in omogoča celovitejša analiza čezmejnih odnosov. Četrtletna plačilna bilanca / stanje mednarodnih naložb vsebujeta tudi geografsko razčlenitev glavnih gospodarskih partnerjev, zlasti najpomembnejših razvitih gospodarstev in gospodarstev v vzponu.

Poleg četrtletnih objav se enkrat letno objavijo podrobnejši statistični podatki o mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah. Letni podatki o neposrednih tujih naložbah vključujejo več informacij kot četrtletni podatki o neposrednih tujih naložbah zaradi razpoložljivosti letnih računovodskih izkazov podjetij. Zaradi več informacij in celovitejših

⁸ Uredba (EU) 2016/1013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 184/2005 o statistiki Skupnosti glede plačilne bilance, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb (UL L 171, 29.6.2016, str. 144).

preverjanj kakovosti stanj neposrednih tujih naložb je mogoče izračunati različne sestavine njihovih različic in dohodke iz neposrednih tujih naložb. Pomembna izboljšava je, da je Eurostat vzpostavil zbiranje podatkov za države članice o stanjih vhodnih neposrednih naložb glede na izvorno gospodarstvo lastnika. Namen tega prostovoljnega zbiranja podatkov je prikazati „resnični“ izvor neposrednih tujih naložb – izvornega vlagatelja. Letni podatki o mednarodni trgovini s storitvami so razčlenjeni glede na izčrpen seznam postavk storitev in geografsko razčlenitev na ravni Geo 5. Države članice predložijo podatke devet mesecev po koncu referenčnega obdobja, objavljeni pa so približno dva meseca in pol do tri mesece pozneje. Letna statistika neposrednih tujih naložb vključuje podatke o tokovih in stanjih po vrsti instrumenta, državi partnerici in gospodarski dejavnosti. Poleg tega se za rezidenčne enote za posebne namene zahtevajo ločene statistike neposrednih tujih naložb. Države članice pošljejo podatke devet mesecev po koncu referenčnega obdobja, objavljeni pa so približno tri mesece pozneje.

4. KAKOVOST PRIPRAVLJENE STATISTIKE

V skladu s členom 4(2) Uredbe (ES) št. 184/2005 morajo države članice Komisiji predložiti poročilo o kakovosti predloženih podatkov. Poleg tega se v skladu s členom 4(4) kakovost podatkov, predloženih Eurostatu, oceni na podlagi poročil o kakovosti ob pomoči Odbora za evropski statistični sistem (Odbor za ESS). Spodnja analiza se nanaša na rezultate najnovejših razpoložljivih poročil o kakovosti (tj. poročil za leto 2022, ki se nanašajo na podatke, ki so jih države članice predložile v letu 2021).

4.1. Metodološka ustreznost in statistični postopki

Metodološka ustreznost in statistični postopki, pojmi, opredelitve in prakse, ki se uporabljajo za zbiranje statističnih podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah, so v splošnem skladni z načeli in smernicami iz BPM6, ob upoštevanju posebnosti, dogovorjenih na ravni EU za pripravo agregatov euroobmočja in EU.

4.2. Pravočasnost in točnost

Točnost mesečne in četrletne plačilne bilance, četrletnega stanja mednarodnih naložb, letne statistike mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb se je v primerjavi s prejšnjim poročilom o kakovosti za leto 2021, ki se nanaša na podatke za leto 2020, poslabšala, saj so še štiri države članice podatkovne nize predložile po roku.

4.3. Ustreznost

Ker je bil namen Uredbe (ES) št. 184/2005 odgovoriti na potrebe uporabnikov podatkov, je pomembno analizirati, kako se ti podatki uporabljajo, in ugotoviti koristi statistike plačilne bilance za uporabnike.

Statistiko plačilne bilance pri oblikovanju politik intenzivno uporabljajo zadevne nacionalne in mednarodne institucije. To statistiko uporabljajo Evropska komisija in Svet, Evropska centralna banka (ECB) in Eurosistem, MDS, Banka za mednarodne poravnave (BIS), Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), G7 in G20.

Statistika plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb se uporablja za namene monetarne politike. Statistika menjave blaga in storitev se v kombinaciji z drugimi kazalniki uporablja za oceno inflacijskega pritiska zunanjega povpraševanja na gospodarstva ter za kvantifikacijo prispevka neto izvoza k bruto domačemu proizvodu. Podatki o plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb se uporabljajo tudi za oceno vzdržnosti zunanje bilance nacionalnih gospodarstev z lastno valuto ali valutne unije (npr. euroobmočje), v katero spadajo nacionalna

gospodarstva, in morebitnih pritiskov na devizni tečaj. Poleg tega se podatki o plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb obsežno uporabljajo v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

Statistika plačilne bilance je vključena tudi v konvergenčna poročila, ki jih Evropska komisija in ECB pripravljata in objavljata o posameznih državah članicah, ki še ne sodelujejo v ekonomski in monetarni uniji (EMU).

Člena 143 in 144 Pogodbe o delovanju Evropske unije se izrecno nanašata na plačilno bilanco in Komisiji nalagata, da Svet redno obvešča o razvoju stanja plačilne bilance v državah članicah, ki ne sodelujejo v EMU.

Razvoj tekočih računov v posameznih državah članicah se analizira v povezavi z njihovo konkurenčnostjo, medtem ko se statistika neposrednih in portfeljskih naložb uporablja za analizo privlačnosti držav članic za mednarodne vlagatelje.

Statistika plačilne bilance mora biti usklajena z drugimi ključnimi statistikami, ki se zbirajo na povezanih področjih statistike, pomembnih za EU, kot so:

- bruto domači proizvod (ki vključuje čezmejne transakcije z blagom in storitvami), vključno s hitrimi ocenami, za katere so potrebni kazalniki mesečne plačilne bilance;
- bruto nacionalni dohodek (ki vključuje čezmejne transakcije z blagom in storitvami ter dohodek);
- računi tujine v EU in v euroobmočju četrtletni sektorski računi, vključno s finančnimi računi.

Razen glavnih agregatov imajo naslednje določene postavke za nekatere uporabnike poseben pomen:

- podrobne informacije o mednarodni trgovini s storitvami, ki jih vsako leto objavi Eurostat, so pomembne za trgovinska pogajanja in opredelitev carinskih politik;
- geografska razčlenitev statistike plačilne bilance pomaga pri spremljanju interakcij med državami članicami EU in državami nečlanicami EU;
- sestava finančnih tokov in stanj (v smislu neposrednih naložb, portfeljskih in drugih naložb) je pomembna za oceno finančne stabilnosti;
- podrobne informacije o tokovih neposrednih tujih naložb so pomembne za merjenje stopnje odprtosti nekaterih trgov ali za oceno splošne donosnosti vloženega kapitala neposrednih naložb z uporabo statistike dohodkov in stanj.

Člani delovne skupine za plačilno bilanco priznavajo, da je izvajanje Uredbe (ES) št. 184/2005 sprožilo številne spremembe, ki so z več vidikov izboljšale kakovost statistike plačilne bilance. Pri ocenjevanju koristi te uredbe za nacionalne zbiralce in uporabnike podatkov so bili člani delovne skupine za plačilno bilanco pozvani, naj dodelijo ocene v razponu od 1 do 5 (ocena 1 pomeni najmanj koristi, ocena 5 pa največ), pri čemer so bili rezultati naslednji:

- povprečna ocena za razpoložljivost podrobnejših podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah za uporabnike podatkov je 3,8;
- povprečna ocena za razpoložljivost pravočasnejših in točnejših podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah za uporabnike podatkov je 3,9;
- povprečna ocena za izboljšano usklajenost med podatki plačilne bilance in podatki nacionalnih računov je 4,4.

Delovna skupina za plačilno bilanco je tudi ugotovila, da so metodološke spremembe in novi standardi BPM6 poleg večje pozornosti, namenjene podatkom o stanju mednarodnih naložb, ki so bili na ravni EU uvedeni leta 2014 z Uredbo Komisije (EU) št. 555/2012, uporabnikom statističnih podatkov, vključenim v oblikovanje makroekonomskih politik in ekonomske raziskave, prinesli jasnost in pomembne dodatne informacije. Dodatna priznana korist je, da sta se z Uredbo izboljšali primerljivost in usklajenost podatkov med državami članicami.

Pri analizi popolnosti podatkov je delovna skupina za plačilno bilanco v primerjavi s prejšnjim poročilom o kakovosti opazila rahlo izboljšanje, zlasti pri četrtni plačilni bilanci in neposrednih tujih naložbah. Kar zadeva mesečno in četrtno plačilno bilanco ter četrtno stanje mednarodnih naložb, je vseh 27 držav članic v celoti spoštovalo zahteve za referenčne mesece v letu 2021. Popolnost podatkov, povezanih s statistiko mednarodne trgovine s storitvami, je v povprečju znašala 99 %. Povprečna stopnja popolnosti v EU je bila ocenjena na 98 % za tokove neposrednih tujih naložb in stanja neposrednih tujih naložb.

4.4. Dostopnost

Podatki so na voljo tudi na nacionalnih spletiščih, spremljajo pa jih ustrezni metapodatki, z nekaterimi omejitvami zaradi nacionalnih politik razširjanja, ki se uporabljajo za nacionalne podatke in podatke, poslane Eurostatu. Eurostat v svoji javni podatkovni zbirki objavlja te mesečne in četrtno plačilne bilance, četrtna stanja mednarodnih naložb in revalorizacije, letne statistike mednarodne trgovine s storitvami ter podatke o neposrednih tujih naložbah.

Razpoložljivost podatkov za končne uporabnike se je izboljšala, pri čemer 23 držav članic meni, da je 100 % glavnih postavk za četrtno plačilno bilanco primernih za objavo, 24 držav članic pa meni, da enako velja za četrtno stanje mednarodnih naložb. Nekatere države članice svoje nacionalne podatke označijo z oznako „ni za objavo“ ali „zaupno“. Ta okoliščina omejuje vrednost statističnih informacij, ki se lahko zagotovijo uporabnikom.

Podatki o plačilni bilanci, stanju mednarodnih naložb, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah so na splošno namenjeni širokemu krogu uporabnikov. Obširno se uporabljajo pri oblikovanju politik EU, uporabljajo pa jih tudi podjetja in akademski krogi pri makroekonomskih analizah ter splošna javnost.

4.5. Natančnost in zanesljivost

Pri blagu, storitvah in računih sekundarnega dohodka so bile evidentirane razmeroma majhne revizije za mesečne in četrtno plačilne bilance. Več revizij je bilo pri računu primarnega dohodka, predvsem zaradi dohodka iz neposrednih naložb. Eden od razlogov za to je, da so podatki o neposrednih naložbah in njihovih dohodkovnih komponentah popolnejši na letni ravni, ko podjetja dajo na voljo svoje letne finančne izkaze. Srednje vrednosti revizij so bile v splošnem višje za postavke finančnega računa kot za postavke tekočega računa, medtem ko je bil obseg revizij za glavne postavke stanja mednarodnih naložb bistveno manjši kot za plačilno bilanco.

4.6. Skladnost in primerljivost

4.6.1. Notranja usklajenost

Splošna usklajenost s pravili o celovitosti je zadovoljiva. V četrtnih in letnih podatkih o mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah skoraj ni razhajanj. Države članice so vložile precej prizadevanj v zmanjšanje obsega napak in opustitev, kot je razvidno v

zvezi s tekočim računom in stanjem mednarodnih naložb. Vendar je v nekaterih primerih njihov obseg še vedno precejšen⁹.

4.6.2. Zunanja usklajenost

Splošno stanje v EU glede usklajenosti med statistiko plačilne bilance in statistiko mednarodne blagovne menjave ostaja dobro, pri čemer je razhajanja običajno mogoče pojasniti z metodološkimi razlikami, ki so posledica dveh različnih standardov evidentiranja (BPM6 in IMTS 2010). Medtem ko je bilo v več državah članicah mogoče opaziti popolno ali zelo dobro usklajenost med tekočim računom plačilne bilance in nacionalnimi računi, pa v nekaterih drugih državah članicah obstajajo razlike, ki so včasih precejšnje. Eurostat in države članice so opredelili več razlogov za nedoslednosti, npr. različne prakse zbiranja, različne vire podatkov, učinke letnika in revizije ter različne razlage statističnih priložnikov in navodil. Skupna prizadevanja držav članic, ECB in Eurostata bi lahko pripomogla k zmanjšanju nedoslednosti v prihodnjih krogih zbiranja¹⁰.

4.6.3. Nesorazmerja

Nesorazmerja znotraj EU so še vedno problematična. Relativna nesorazmerja v trgovini s storitvami so pokazala mediano 10 % za vse storitve držav članic. Najvišja mediana je bila pri finančnih storitvah, in sicer 24 %, sledi pa ji mediana 22 % pri telekomunikacijskih, računalniških in informacijskih storitvah. Nesorazmerja pri sestavinah tekočega računa so bila skozi čas razmeroma stabilna, pri tokovih neposrednih naložb pa so se celo nekoliko povečala. Trajna dvostranska nesorazmerja in nesorazmerja na ravni agregatov znotraj EU – razlike med statističnimi podatki, ki jih sporočajo države članice, in tistimi, ki jih sporočajo partnerske države članice – so pri uporabnikih podatkov sprožila vprašanja o razlagi statističnih podatkov. Dvostranska nesorazmerja, nesorazmerja znotraj EU in nesorazmerja zunaj EU imajo negativne posledice za primerljivost med državami in gospodarskimi območji ter splošno kakovost podatkov. Zmanjšanje teh nesorazmerij bi bil pomemben korak k povečanju zaupanja v uradno statistiko.

4.7. Priprava in razširjanje statistik plačilne bilance v obdobju omejitev gibanja zaradi COVID-19

Vpliv pandemije COVID-19 na uradno statistiko je bil zlasti pomemben za centralne banke in nacionalne statistične urade. Pripravljavci statističnih podatkov so se soočali z vrzeli v izvornih podatkih, ki so postale težava zaradi pandemije, in so sodelovali pri metodoloških ukrepih za reševanje s tem povezanih izzivov. Zaradi vpliva pandemije COVID-19 na dajalce podatkov je bilo težje pripraviti statistiko plačilne bilance / stanja mednarodnih naložb. Podatki so zato postali manj primerljivi med časovnimi okviri in/ali manj reprezentativni. Imputacija za manjkajoče vrednosti je temeljila na dodatnih virih podatkov, prilagoditvah metodologije vzorčenja ali statističnih tehnikah. Izzivi za pripravljavce statističnih podatkov in uporabnike so vključevali natančnost agregatov EU, zamude pri razpoložljivosti virov za uradno statistiko

⁹ [Quality report on balance of payments \(BOP\), international investment position \(IIP\), international trade in services \(ITS\) and foreign direct investment statistics \(FDI\) – 2022 edition \(Poročilo o kakovosti statistik plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb – izdaja iz leta 2022\).](#)

¹⁰ Januarja 2022 sta ECB in Eurostat odboru CMFB prvič predložila skupno poročilo ECB in Eurostata o nedoslednostih v nacionalnih računih in plačilni bilanci v zvezi s četrletnimi finančnimi in nefinančnimi računi. To delo bi moralo dodatno podpreti prizadevanja nacionalnih zbiralcev v zvezi s tem.

ter večjo negotovost in revizije podatkov¹¹. Natančnost in zanesljivost sta bili večinoma prizadeti na začetku pandemije, ko blažilni ukrepi še niso bili dobro vzpostavljeni.

5. STROŠKI IN BREME PRIPRAVE STATISTIKE PLAČILNE BILANCE

Za zbiranje statističnih podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah so nacionalni zbiralci navedli, da uporabljajo podatke iz primarnih statistik, ki se na primer nanašajo na carinske podatke, podatke iz raziskovanj o blagovni menjavi znotraj Skupnosti, podatke iz poslovnih registrov, davčne uprave, podatke o nepremičninah ali statistiko turizma. Države članice težko ločijo posebne stroške zbiranja in priprave podatkov, ki se zahtevajo z Uredbo (ES) št. 184/2005, od skupnih stroškov, nastalih zaradi podatkov, zbranih za druge namene.

Člani delovne skupine za plačilno bilanco ocenjujejo, da neposredni vložek dela, ki je potreben za pripravo in razširjanje statistik plačilne bilance v EU, znaša približno 557 ekvivalentov polnega delovnega časa (na podlagi informacij iz 19 držav članic). Pri razčlenitvi odziva po podkomponentah plačilne bilance je podatkovni niz, za katerega je potreben največji vložek, četrletna plačilna bilanca, ki zahteva 60,2 % virov, sledijo ji statistika mesečne plačilne bilance (19,7 %), mednarodna trgovina s storitvami (11,9 %) in neposredne tuje naložbe (8,1 %).

Povratne informacije držav članic kažejo, da bi, če podatki Eurostatu ne bi bili predloženi zaradi Uredbe (ES) št. 184/2005, morebitni prihranki znašali 13,2 % ekvivalentov polnega delovnega časa. Podatki plačilne bilance so potrebni tudi za nacionalne namene in so jih države članice zbirale že pred začetkom veljavnosti Uredbe. Zato so za izpolnjevanje njenih zahtev potrebni samo omejeni dodatni viri. Upoštevati je treba, da obstaja precejšnje prekrivanje med zahtevami Uredbe (ES) št. 184/2005 in zahtevami za podatke drugih nacionalnih in mednarodnih organizacij, zlasti ECB in MDS. Podatki, ki so jih države članice pripravile posebej za Uredbo (ES) št. 184/2005, se ne razlikujejo od drugih podatkov, pripravljenih za izpolnjevanje drugih zahtev glede podatkov.

V zvezi z „drugimi stroški“ so bile države članice pozvane, naj ocenijo posledice *ad hoc* raziskovanj.

V zvezi z bremenom, ki ga za dajalce podatkov predstavlja zbiranje podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah, je nekaj držav članic navedlo, da so stroške, ki jih imajo dajalci podatkov zaradi odgovarjanja na raziskovanja, ocenile na med 1,4 milijona EUR (raziskave IT) in 22,8 milijona EUR (popolno zajetje podkomponent plačilne bilance). Države članice so tudi navedle, da raziskovanja pomenijo večjo delovno obremenitev za mala in srednja podjetja, za katera lahko veljajo različne obveznosti poročanja.

Od zadnjega poročila o izvajanju, objavljenega 26. januarja 2018, je Eurostat podprl države članice pri izvajanju konceptov in metod makroekonomske statistike, vključno s statistiko plačilne bilance, z 1,7 milijona EUR.

6. PODROČJA ZA MOREBITNE IZBOLJŠAVE IN SPREMEMBE

Na splošno so države članice poudarile pomen mednarodnega sodelovanja. Eurostatova vloga pri zagotavljanju delovne skupine za plačilno bilanco kot foruma za strukturirano izmenjavo

¹¹ Eurostat in ECB sta objavila metodološko opombo za države članice o tem, kako reševati te izzive – „Guidance on the compilation of balance of payments statistics in the context of the COVID-19 crisis“ (Navodila za pripravo statistike plačilne bilance v okviru krize zaradi COVID-19), Eurostat, direktorat C, enota C.5 – Integrirani globalni računi in plačilna bilanca, Evropska centralna banka, Generalni direktorat za statistiko, Oddelek za zunanjo statistiko in sektorske račune, 1. julij 2020.

mnenj in izkušenj ter dobrih praks o zadevah, povezanih z Uredbo (ES) št. 184/2005, je dobrodošla. Prejete povratne informacije na splošno spodbujajo Eurostat, da še naprej sodeluje s svojimi partnerskimi mednarodnimi organizacijami pri usklajevanju zahtev za sporočanje podatkov ter konceptov in metodologije na različnih statističnih področjih. Nekatere države članice poudarjajo potrebo po navodilih za razlago statističnih priročnikov in smernic, kar potrjuje pomen metodoloških nasvetov Eurostata za razlago ESR 2010 in BPM6 v sodelovanju z ECB.

Poleg tega so države članice izrazile naklonjenost temu, da bi mednarodne smernice dajalcem podatkov omogočile, da kot izvirne podatke uporabijo svoje podatke poslovnega računovodstva. V zvezi s tem je Eurostat pripravil navodila za pripravo statističnih ocen v skladu z računovodskimi standardi MSRP 16, pri čemer je zagotovil, da ocene upoštevajo pogoje iz ESR 2010 in BPM6. Države članice pozivajo k poenostavitvi statističnih pojmov, kar bi zmanjšalo stroške in upravno breme. Med postopkom posodabljanja BPM6 Eurostat redno obvešča države članice o vseh pomembnih spremembah in jih spodbuja k sodelovanju v splošnih posvetovanjih.

Poleg tega se države članice zavzemajo za spodbujanje in izmenjavo podatkov tistih subjektov, ki razvijajo nova podjetja v več državah. Delo v zvezi s kriptosredstvi, finančno tehnologijo, spletnimi posredniki ali spletnimi storitvami rezervacij nastanitve bi posledično odpravilo morebitne vrzeli v podatkih.

Več držav članic je poudarilo pomen širše uporabe in izmenjave mikro- in makropodatkov na nacionalni in mednarodni ravni. Prihodnji zakonodajni akt, ki bo državam članicam omogočal izmenjavo podatkov z državami nečlanicami, se v tem pogledu zdi koristen. Na primer, podatki, potrebni za pripravo neposrednih tujih naložb, so trenutno zajeti v nacionalnih okvirih za zbiranje statističnih podatkov v različnih oblikah, odvisno od nacionalnega pristopa. Za neposredne tuje naložbe velja, da izpolnjujejo pogoje za obsežen sistem souporabe podatkov in centraliziran sistem poročanja za multinacionalne družbe. Oceniti bi bilo treba, ali bi okvir za integrirano poročanje (IReF) za bančni sektor vzpostavil standardizirano rešitev za sistem poročanja v državah euroobmočja.

Nekatere države članice menijo, da bi bilo smiselno proučiti možnost večje uporabe upravnih podatkov na evropski ravni. Eurostat je na primer z delovno skupino za plačilno bilanco razpravljal o možnosti, da se za storitveni sektor uporabijo podatki sistema izmenjave podatkov o DDV (VIES) za prilagoditev vseh storitev znotraj EU in da se za namene plačilne bilance uporabijo podatki o DDV v okviru mini sistema „vse na enem mestu“ (mini VEM) / „vse na enem mestu“ (VEM) za kategorije storitvenega sektorja.

Kar zadeva obstoječe zahteve za podatke, se države članice zavzemajo za ohranitev trenutnih obveznosti in izogibanje kratkoročni in srednjeročni spremembi Uredbe (ES) št. 184/2005. Sedanje zbiranje mesečnih podatkov je bilo ocenjeno kot obremenjujoče, zato je bila predlagana nižja raven podrobnosti. Podobno, ker bi uvedba podrobnejše razčlenitve pomenila veliko višje stroške, je bilo tudi predlagano, da se to v tej fazi izpusti. Podrobnejša razčlenitev bi lahko pomenila tudi več podatkov, ki jih manjše države članice označijo kot zaupne.

Nekatere države članice so izrazile naklonjenost morebitni enkratni predložitvi podatkov, da bi prihranile stroške. Eurostat tako prejme podatke od držav članic in jih posreduje partnerskim mednarodnim organizacijam.

7. ZAKLJUČEK

Uredba (ES) št. 184/2005 je prispevala k nadaljnji uskladitvi statistike plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb, mednarodne trgovine s storitvami in neposrednih tujih naložb po vsej EU ter k večji pravočasnosti podatkov in zagotavljanju podrobnejših podatkov uporabnikom.

Države članice so poudarile, da je mesečno zbiranje podatkov obremenjujoče ter da bi nove spremenljivke pomenile višje stroške za pripravljavce statističnih podatkov in poročevalske enote. Izraženi so bili nekateri pomisleki, da se kakovost mesečne plačilne bilance ne bo izboljšala. Pristop, ki so mu naklonjene države članice, je, da se Uredba (ES) št. 184/2005 kratkoročno in srednjeročno ne spremeni.

Na splošno so rezultati v državah članicah glede pomena sodelovanja med državami članicami, Eurostatom in partnerskimi mednarodnimi organizacijami dokaj usklajeni. Eurostat zlasti s svojo delovno skupino za plačilno bilanco zagotavlja forum, ki skupaj z državami članicami podpira oblikovanje politik na podlagi dokazov in spodbuja makroekonomski razvoj z zagotavljanjem zanesljivih podatkov o plačilni bilanci, mednarodni trgovini s storitvami in neposrednih tujih naložbah.